

váno o plnění. Ne j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolací soud nesouhlasí s právním posouzením věci nižšími soudy. Jde jediné o otázku, zda žalující obec má právní zájem na požadovaném zjištění ve smyslu §u 228 c. ř. s., kterou je na rozdíl od názoru obou nižších soudů zodpověděti kladně. Právní zájem ten není vyloučen skutkovým přednesem žalující obce, že splátkami činěnými na dluh, jejíž pokládá za neplatný, vznikla jí vůči žalovanému peněžnímu ústavu pohledávka v určité výši, jejíž vymáhání si vyhradila. Kdyby šlo jediné o tento skutkový přednes, bylo by ovšem souhlasiti s nižšími soudy, neboť kdyby žalobkyni záleželo jediné na vrácení toho, co dle svého tvrzení plnila bezdůvodně, dosáhla by toho účele rychleji a vhodněji žalobou na plnění, a bylo by tuto žalobu bez dalšího jednání zamítnouti, jak učinily nižší soudy. Avšak žalobkyně odůvodnila žalobu též poukazem na nejistotu právního poměru mezi ní a žalovaným peněžním ústavem vzhledem k opatřením nutným za příčinou přeměny válečných půjček ve čtvrtou státní půjčku československou podle zákona čís. 216 z r. 1924 sb. z. a n., a mimo to poukazem na nutnost dalších zařízení v hospodářství jejím, by zabráněno bylo přílišnému vzrůstu bankovních úroků. Jest přihlédnouti k tomu, že žalobkyni jest obec, jejíž hospodářství vyžaduje naprostou určitost co do výše jmění jejího, jak aktiv, tak i dluhů, že obec musí se starati o to, by dluhy její podle možnosti byly co nejdříve uhrazeny, a by proto bylo co nejrychleji zjištěno, které dluhy nejsou po právu. K docílení toho nelze na obci žádati, by podala žalobu na plnění, t. j. na vrácení toho, co již zapravila na pochybné dluhy, a nebrání žalobě určovací možnost žaloby na plnění ani tehdy, když obec si ji vyhradila, neboť tím není ještě řečeno, že obec bude vůbec s to žalobu tu podati. V první řadě může obci jíti jen o zjištění jejího dnešního dluhu vůči žalovanému peněžnímu ústavu, čímž nebude rozhodnuto, že jí přísluší jakýkoli nárok na plnění vůči témuž ústavu.

Čís. 5674.

Z důvodu smrti nájemcovy nelze zrušiti nájemní poměr k obchodním místnostem, třebaš je neměl nájemce najaty pro svou osobu, nýbrž pro firmu kupce jednotlivce. Universální dědic vstoupil v nájemní smlouvu zůstavitelovu a nepřichází v úvahu, že uzavřel napotom veřejnou obchodní společnost s třetí osobou.

Ustanovení druhé věty §u 1116 a) obč. zák. nelze užiti na obchodní místnosti.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1926, Rv I 12/26.)

Žalobkyně domáhala se na firmě G. vyklizení obchodních místností ve svém domě. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, Ne j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobkyně opírá žalobní nárok o skutkové tvrzení, že žalovaná firma užívá obchodních místností (kanceláře a 3 skladišť) v jejím domě bez právního důvodu a že jest proto povinna je vykliditi a žalobkyni odevzdati. Odvolacím soudem bylo však správně doličeno, že žalovaná firma užívá obchodních místností na základě nájemního poměru, který byl původně sjednán mezi žalobkyní a Adolfem G-em a jehož předmětem byly kromě obytných místností také zmíněné již obchodní místnosti v přízemí na prvním dvoře v domě žalobkyně. Když Adolf G. dne 23. prosince 1923 zemřel, stala se podle zjištění odvolacího soudu jeho universální dědičkou manželka, Josefa G-ová, a vstoupila tudíž také v jeho nájemní práva k najatým obchodním místnostem, poněvadž smrtí Adolfa G-a nebyl poměr nájemní zrušen, naopak zůstala nájemní práva zachována jeho dědičce (§ 1116 a) obč. zák.). Zákonodárce měl při ustanovení první věty §u 1116 a) obč. zák. právě na mysli, by zavedení obchodní podniky zůstavitelů, tvořící nezřídka jediný zdroj výživy pro celou jeho rodinu, zůstaly zachovány pozůstalým dědicům, aby v nich mohli pokračovati. Proto nepřipustil předčasněho zrušení nájemní smlouvy z důvodu smrti nájemcovy (srov. motivy k III. dílčí novele str. 200, zpráv. komise). Zůstal tedy i po smrti Adolfa G-a nájemní poměr co do předmětu nájmu nezměněn a jen vstoupila do něho Josefina G-ová jako universální dědička. Jest lhostejno, zda žalobkyně toto právo Josefy G-ové k dalšímu vedení obchodní živnosti uznávala jen s jistou výhradou, ježto Josefě G-ové příslušelo právo toto ze zákona, plynouc z ustanovení první věty §u 1116 a) a 547 obč. zák. Přijavši totiž pozůstalost jako universální dědička, představovala zase jen osobu zůstavitelovu (§ 547 obč. zák.) a vstoupila tudíž ze zákona i do jeho dřívějších práv nájemních k obchodním místnostem a jich pro dosavadní obchodní podnik dále používala, pokračujíc v něm a žalobkyně také od ní nájemné ve skutečnosti přijímala, byť i měla jisté pochybnosti o jejím oprávnění k pokračování v obchodním podniku. Žalobkyně ve sporu ani netvrdila, že tento nájemní poměr byl srovnalou vůlí stran později rozvázán, nebo z jiného důvodu, zejména výpovědí žalobkyně se svolením soudu zrušen a odvolací soud správně vystihl, že poměr tento trvá dosud. Nerozhodno jest, zda zůstavitel měl obchodní místnosti najaty pro svou osobu, či pro svou firmu kupce jednotlivce, poněvadž šlo tu vždy o jednu a tutéž fysickou osobu, provozující pouze obchodní živnost pod firmou kupce jednotlivce. Nesejde ani na tom, zda tu byl jednotný poměr nájemní o bytu a obchodních místnostech, neboť o obchodních místnostech nebylo by lze použiti stejně ustanovení druhé věty §u 1116 a) obč. zák., pozměněného ustanovením §u 6 (1) zákona o ochraně nájemníků, ježto tyto předpisy vztahují se podle jasného znění motivů jen na byty a nikoli na obchodní místnosti. Poměr nájemní se nezměnil ani tím, že později Josefa G-ová přijala do svého obchodního podniku společníka Rudolfa G-a, utvořivši s ním veřejnou společnost pod firmou Adolf G., poněvadž ve skutečnosti zůstala Josefa G-ová podle zjištění odvolacího soudu veřejným společníkem i v této firmě

a tedy osobou, provozující zase obchodní podnik, pro který měla obchodní místnosti od žalobkyně najaty, vystupujíc jen pod kolektivní firmou veřejné společnosti (§§ 11 ex. ř. a 373 c. ř. s.). Rozhodnutí tohoto Nejvyššího soudu č. sb. n. s. 4175, k němuž dovolání odkazuje a na něž se odvolává, nevztahuje se vůbec na případ, o který tu běží. Nebyl-li však dosud nájemní poměr mezi žalobkyní a Josefou G-ovou zrušen, z něhož právě žalovaná společnost odvozuje své oprávnění k užívání obchodních místností, neprokázala žalobkyně základu své žaloby, že totiž žalovaná společnost užívá obchodních místností bez právního důvodu.

Čís. 5675.

Podle předpisů práva platného na Slovensku a v Podkarpatské Rusi jest ku projednání pozůstalosti po zletilé osobě vojenské, jež konala vojenskou službu z povolání, příslušným okresní soud, v jehož obvodě byla posádkou.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1926, Nd I 8/26.)

Záporný spor o příslušnost mezi okresním soudem v Písku a okresním soudem v Bratislavě ku projednání pozůstalosti po Janu Š-ovi, zemřelém dne 28. července 1923 v Petržalce u Bratislavy, rozhodl Nejvyšší soud v ten způsob, že stanovil příslušnost okresního soudu v Bratislavě.

D ů v o d y:

Podle spisů byl Jan Š., 26-letý, svobodný, do Písku příslušný, rotmistem v činné službě u pěšího pluku čís. 39 v Petržalce a byl dne 27. července 1923 degradován z rotmistra na prostého vojína v záloze, ale dříve než mohlo býti provedeno jeho přeložení do zálohy, utopil se v Dunaji dne 28. července 1923. Zemřel tedy v aktivní službě vojenské. Podle jurisdikční normy, platné v historických zemích Čsl. republiky, a to podle §§ 65 a 68 odst. první měl by zůstavitel své obecné sudiště v Bratislavě, takže podle §u 105 j. n. byl by k projednání pozůstalosti — jež záleží v peněžní hotovosti — místně příslušným okresní soud v Bratislavě. Nejinak jest tomu také podle práva platného na Slovensku. Podle §u 7 prvý odstavec zák. čl. XVI. z roku 1894 jest k projednání pozůstalosti příslušným okresní soud, na jehož území měl zůstavitel své poslední ř á d n é b y d l i š t ě. O vojenských osobách není tam zvláštního ustanovení, ale protože zákon o pozůstalostnom pokračovania pojem »bydliště« zvlášť nevymezuje, dlužno za to míti, že aspoň při zletilých osobách vojenských, které konají vojenskou službu z povolání, jest místo posádky zároveň místem jejich bydliště (srov. také Hora »Nauka o organizaci a příslušnosti soudů, díl I.« str. 166). Tak by tomu bylo i tehdy, kdyby se vzal v úvahu § 26 uherského civilního řádu soudního zák. čl. I. z roku 1911, který jedná o příslušnosti pro majetkové spory, pro které jest stále místo posádky sudištěm na výběr